

Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei, 1922-08-10, iš Bavarijos - į Būgius

Vandukai mielas, šit jau beveik savaitė aš kalnuose.

Vandukai mielas, šit jau beveik savaitė aš kalnuose. Nei Šveicarijon nevažiavau, nes man baisiai norėjos pavažiuot su ski [1], o Šveicarijon būtų tekę po viešbučius trankytis. Be to[,] ir kompanijos į Šveicariją nebūtau susidaręs. Dabar daužaus su vienu vokiečiu[,] mano dideliu prieteliu [2]. Pirmas dvi dieni ėjo su mumis dar Domeikaitė [3], o dabar mes du keliaujam. Buvom Kreuzeck [4], kėlėmės į Alpspitz [5]. Bet Kreuzecke nakvot taip šalta, kad ten iškentę pora nakčių daugiau pasilikti drąsos nebeturėjom. Tai nusiritom į apačią ir atsidūrėm Oberammergau [6]. Čia apsistojom kiek „šilčiau“ – turim net kūrenamą kambarį. Iš ryto ropojam į kalnus [7], vakare vėl šliaužiam atgal. Man su ski važiuot nekažkaip eina. Tiktai truputį klaidu, truputį baisu. Taip aukštai radom taip vadinamą „плоскогорье“ [8][,] tokią tuščią, tokią laukinę.

O už to kalno, kur aš dabar sėdžiu[,] kartas nuo karto žaibavo ir paskui pašėlęs griausmas skardėjo po visus nematuojamus tyrus.

Bet šandie diena graži, šandie vėlei neklaiku, šandie vėlei aukščiau į dangų – dainuojant su Alpių rožių vainikais! [9] Vandukai!

Ar tu žinai, kad aš taip arti nuo dangaus būdamas tave dainuoju! Aš tau nemoku dabar pasakyti, nes mano galvoj tik vėjas ir spinduliai saulės, bet aš nūnai tave dar labiau myliu ir laiminu!

Kaip aš norėtau Tave čionai turėti ir saulės spinduliuose išbučiuoti.

Saulė, Saulė, Saulė. –

Baisu pasirodyti, baisu sudegti. Kiršos kaklas nuo saulės jau beveik kruvinas, mano krūtinė nuo saulės ugny.

Mes susidėjom su tokiu seniu – Miuncheno miesto sekretorium – debesyse durnaujam ir Tirolio vyną litrais geriam.

Bet šandie užėjom tokią vietą[,] iš kur kelio nebėra [10].

Jei tu dar gausi šį laišką – vadinas[,] mes gyvi ir rytoj lipam į vieną aukščiausių vokiečių Alpių viršūnių – Watzmann – 3000 metrų [11]. Iš kažkur atsirado spėkų, stiprybės, dūšioj vėjas, saulė ir laisvė dainuoja.

Bučiuoju Tave[,] Vandukai[,] bučiuoju Alpių rožių kvepmenyse.

Tavo Baliukas

KOMENTARAI

[1] Ski *angl* =slidė.

[2] Balys Sruoga į Bavarijos Alpes iš Miuncheno 1922-08-04 leidosi su Faustu Kirša. Anksčiau Balys Sruoga keliavo ir su kitu bičiuliu Erich Müller-Kamp (1897–1980), slavistikos studentu Miuncheno universitete, vokiečių rašytoju.

[3] Antanina Domeikaitė, Miuncheno universiteto filosofijos studentė.

[4] Balys Sruoga su bičiuliu Faustu Kirša kopė į 1 651 metrų aukščio Kreuzeck kalną Wetterstein kalnų grandinėje Bavarijoje.

[5] Alpspitze – 2 628 metrų aukščio kalnas Bavarijoje.

- [6] Oberammergau – miestelis Garmisch-Partenkirchen rajone, Bavarijoje.
- [7] Hochplatte – 2 082 metrų aukščio kalnas Bavarijoje.
- [8] „Поскогорье“ *rus* = plokščiakalnis.
- [9] Spėtina, kad minima 2 251 metrų aukščio Wagendriscelhorn viršūnė Berchtesgadeno Alpėse.
- [10] „Būdavo gera su Baliu Sruoga keliauti po kalnus. Buvo entuziastingas kalnų garbintojas ir niekad nevengdavo pavojingų kelių. Kai kartą drauge su atvykusiomis į Muncheną lietuvėmis studentėmis kopėme į Reiteralpes prie Berchtesgadeno, užėjom taką, prie kurio mus sustabdė iškaba: „Tik patyrusiems“. // – Tai mes ten eisime! – tarė Balys nesvyruodamas. // Mergaitės nebuvo pasiruošusios kopti į kalnus, vilkėjo baltas bliūzeles ir avėjo gatvės batukais. Takas ėjo tiesiai į viršų per riedančius akmenis. Staiga atsidūrėme ties stačia siena, į kurią galima buvo lipti tik kabinantis į joje įkaltus geležinius kablius. Pagaliau teko kopti atsigręžus veidu į uolą, nugara į pačią bedugnę. Visų šitų pavojų nugalėjimas neprityrusioms mergaitėms teikė tikro džiaugsmo. Balys nuolat linksmiai šaukė jas nesvyruojant eiti pirmyn. Jo vidinis tikrumas persiduodavo ir mums. Mes visiškai nebijojom kalnų. Taip pat ir eidamas į kalnus su savo mėgiamomis slidėmis, Balys niekada nevengė pavojaus. Vietos žmonės žiūrėjo į jį kaip į savąjį. Juos jungė tikri ryšiai su žeme“ (Erich Müller-Kamp, „Balys Sruoga Munchene“, in: *Balys Sruoga mūsų atsiminimuose*, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 95).
- [11] Watzmann – 2 713 metrų aukščio kalnas Bavarijos Alpėse į pietus nuo Berchtesgaden miestelio.